

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 13.

Stockholm den 31 Mars 1910.

3:e årg.

Prenumerationspris: 1/4 år . . . kr. 4: 50 1/2 år . . . kr. 2: 50 3/4 " . . . " 3: 50 1 " . . . " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningsstid: kl. 11—12. Sthlm 1910, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	---	--	---

Stockholms andra kvinnliga stadsfullmäktige.

VALFRID PALMGREN.

Den förmodan vi i föregående veckas nummer af Dagny hade anledning uttrycka, att fil. d:r Valfrid Palmgren skulle komma in som Stockholms andra kvinnliga stadsfullmäktige, har bekräftats genom utgången af valet i Stockholms 5:te krets. D:r

Palmgren, som var uppställd på femte platsen på Allmänna Valmansförbundets lista, blef den 10:de i ordningen af de i kretsen valda fullmäktige.

D:r Palmgren har hitintills ganska uteslutande sysslät med biblioteksverksamhet. Hennes sociala intressen har i samband med densamma närmast koncentrerat sig kring folkuppfostran, och man kan antaga, att hon kommer att försöka att på ett aktivt sätt förbinda detta sitt varma intresse med sitt nyförvärfvade kommunala uppdrag.

D:r Palmgren aflade hösten 1895 studentexamen vid Palmgrenska samskolan, där hennes far var rektor. Året därpå blef hon lärarinna i samma skola och kvarstod som sådan till 1907. Under lärarinnetiden studerade hon för egen räkning och promoverades 1905 till filosofie doktor i Uppsala. Hon har äfven företagit resor till Paris, London, Oxford och Berlin dels för språkstudier, dels för pedago-

giska iakttagelser. Studierna i Oxford bedrefvos med stadsunderstöd.

1905 inskrefs hon som e. o. amanuens vid k. biblioteket och blef den första kvinna, som innehade amanuensbefattning där. Sedan 1:sta januari i år har d:r Palmgren emellertid befordrats till tillförordnad 2:dra bibliotekarie. För studier af biblioteksverksamhet har hon af svenska staten utskickats till Förenta staterna. I en bok om »Bibliotek och folkuppfostran», som hon vid hemkomsten utgaf, beskriver hon denna resa, närmast uppehållande sig vid den sociala sidan af Amerikas biblioteksväsende. Som Fredrika-Bremer-Förbundets stipendiat har d:r Palmgren studerat de kvinnliga bibliotekariernas utbildning i Tyskland, och som svenska statens ombud deltog hon i höstas i kongressen för folkuppfostran i Dortmund.

Det är med förtroende och glädje vi hälsa våra två första kvinnliga stadsfullmäktige, fröken Gertrud Månsson och d:r Valfrid Palmgren. Glädjen förringas dock af att vi samtidigt ha att beklaga, att samtliga öfriga kvinnliga kandidater fallit igenom, bland hvilka vi hade att räkna tvenne i alldeles särskild grad betydande och dugande krafter, fru Emilia Broomé och fröken Kerstin Hesselgren. Hvad vi nu ha att se fram emot är framför allt, att dessa två sistnämnda vid ett kommande val gå in samt att öfver hufvud taget våra intressen på ett effektivare sätt föras fram.

Promenaddräcker och Kappor

Vår stora mellangren rekommenderas.

Elegant smak! Solidt arbete! Förnämliga priser!

GUSTAF HOLMBLOMS KAPPAFFÄR, NORMALMSTORG

Kvinnlig yrkesskola i Stockholm.

Till den redogörelse, som redan lämnats för Fredrika-Bremer-Förbundets förslag till kvinnlig yrkesskola i Stockholm, foga vi härmed ännu en af ett förslag, hvilket framkommit från annat intresserad kvinnohåll med anledning af drätselnämndens tillämnade understöd åt kvinnlig yrkesskola i hufvudstaden.

Sedan frågan om en kvinnlig yrkesskola i hufvudstaden genom Fredrika-Bremer-Förbundets i tidningarna nyligen offentliggjorda förslag kommit i ett mera aktuellt läge, torde det få anses önskvärdt att denna fråga genom uttalanden från fackbildade kretsar får en mera allsidig belysning. Styrelsen för Stockholms lokalafdelning af Svenska skolkökslärarinnornas förening, som i dec. 1909 till stadsfullmäktige inlämnade ett förslag till kvinnlig yrkesskola, har därför ansett, att en redogörelse för dess förslag skulle kunna vara af intresse.

Nämnda förenings styrelse erhöll i nov. 1909 en förfrågan från en medlem af stadsfullmäktige, numera aflidne rektor P. Hallström, om föreningen skulle vara villig mottaga det af drätselnämnden föreslagna anslaget af 15,000 kr. i och för ordnandet af kurser för yrkesundervisning i sömnad och hushållsgöromål i hufvudstaden. Med anledning häraf och på inrådan af rektor Hallström inlämnade styrelsen till stadsfullmäktige ett förslag till kvinnlig yrkesskola upptagande undervisning i kläd- och linnesömnad hushållsgöromål samt tvätt och strykning.

Yrkesutbildning för sömmerskor är, framhålles i förslaget, hvad undervisningen beträffar mycket litet tillgodosedd, hvarför en yrkesgren för klädsömnad och en för linnesömnad äro de, som först böra komma i åtanke i en blivande yrkesskola för kvinnor. Äfven en hushållsafdelning anses nödvändig, dels för att alla skolans elever skola få någon undervisning i husliga arbeten, dels för att eleverna skola få sina måltider i skolan. Detta skulle i betydlig grad underlätta kostnaden för elev att genomgå en grundlig kurs i yrkesskolan. Viktigt är också att eleverna under sin utbildning få en sund och tillräckligt närande kost. En viss afgift för kursen borde emellertid erläggas. Den torde tjäna som ett band på eleverna och bidra till att kursen värderas mera än en fullkomligt afgiftsfri kurs. Några friplatser torde dock böra förekomma. Man har vidare tänkt sig att, sedan eleverna nått en viss färdighet och sålunda verkligen kunna bidra till skolans inkomster, genom någon aflöning göra det möjligt för dem att avsluta sin kurs utan allt för stora ekonomiska svårigheter. För kursen i klädsömnad skulle beräknas 3 år, en icke allt för långt tilltagen tid, om eleverna skola vinna den högt uppdrifna skicklighet och den uppöfvade smak, som de behöfva för att med framgång upptaga detta arbete som yrke. För kursen i linnesömnad torde 1½ år vara tillräckligt.

Köksafdelningen borde till fullo utnyttjas, och redan af det skälet borde äfven en yrkesmässig utbildning af tjänarinnor medtagas. Men äfven af andra skäl bör denna yrkesgren tillgodoses. I Stockholm finnas visserligen flera

hushållsskolor, men den undervisning, som gifves i de flesta af dessa skolor, kan knappast kallas yrkesutbildning. I allmänhet omfattar undervisningen endast sådana arbeten, som förekomma i köket, hvarjämte kurserna äro helt korta — omkring 3—4 månader. I brist på anslag af allmänna medel kunna ej heller dessa skolor mottaga elever på sådana vilkor att en större anslutning från de obe-medlade klasserna är möjlig. Denna kurs skulle omfatta förutom allt hvad till matlagning hör äfven alla de sysslor, som höra till husjungfruns område såsom städning, tvätt, strykning m. m., och har man som minimum för denna kurs tänkt sig 1½ år.

Man har äfven hoppats att i tvättaafdelningen kunna anordna en specialkurs för tvätt och strykning på ungefär ½ år. Detta med särskild tanke på behöfvet af yrkesutbildade tvättföreständerskor för sjukhus och andra allmänna inrättningar.

Förutom den praktiska undervisningen i skolan skulle i hvarje afdelning äfven vissa teoretiska ämnen medtagas. Så t. ex. borde efter hand för alla eleverna anordnas undervisning i svenska, räkning (jämte en enkel bokhållerkurs) och hygien. Dessutom skulle vid båda sömnadskurserna undervisning meddelas i materialära och mönsterritning, och vid hushållskursen i födoämneslära.

Elevernas i sömnadskursen undervisning i matlagning borde förläggas till en förmiddag eller en eftermiddag i veckan, hvarjämte eleverna i hushållskursen skulle erhålla någon undervisning i enklare sömnad, lagning och stoppning under motsvarande tid. För att eleverna i denna senare kurs skola få utbildning äfven i städning, har man tänkt sig, att i skolan borde finnas bostadsrum för några af lärarinnorna, en anordning som något kunde nedbringa den kontanta lönen för dessa. Om man hyr ett par våningar för skolans räkning, böra de mindre rummen, som ej kunna användas till lärosalar, bli lämpliga för detta ändamål.

Antalet elever i hvarje afdelning torde till en början ej böra sättas för högt. Man borde börja med inalles omkring 40 st. för att sedermera, när ekonomien genom inkomster på beställningar blifvit stärkt, ytterligare öka antalet. Med denna anordning vunne man dessutom, att eleverna ej stode på samma stadium ifråga om praktisk färdighet. Skolans ekonomiska bärkraft måste ju alltid till en viss grad bero på inkomster genom beställningar i de olika afdelningarna, samt i hushållsafdelningen därjämte genom mottagandet af ett visst antal matgäster. Därför är det af vikt, att man alltjämt har någon grupp af eleverna på en mera försigkommen ståndpunkt, så att man utan afbrott kan tillgodose en kundkrets. I detta elevantal medräknas icke eleverna i de kortare extrakurser i de olika facken, hvilka efter hand borde kunna anordnas i skolan. Styrelsen framhåller som önskvärdt att den kvinnliga yrkesskolan blir en kommunens egen anstalt. Detta skulle, enligt styrelsens åsikt, ge skolan större auktoritet och en friare och starkare ställning än en privat anstalt har.

Slutligen har styrelsen föreslagit, att anslaget för det första året måtte få användas till uppsättning af skolan,

Juvel- Guld- & Emalj arbeten

DAVID ANDERSEN & Comp.

Hofjuvelerare.

4 Fredsgatan 4.

Realiseras

Vårvantar, herr och dam, samt skärp långt under inköpspris
Långa handskar samt långa vantar 20 % under de vanliga priserna.

Handskaffären
Norrandsgatan 5.

älvensom till resestipendier åt någon eller några af de personer, som komma att leda undervisningen. Det är nämligen af största betydelse för skolans utveckling, att

just dessa personer sättas i tillfälle att studera kvinnlig yrkesundervisning i sådana länder, där man redan länge haft offentliga, väl organiserade skolor för detta ändamål.

Kvinnorna och förlidet års stortingsval i Norge.

Af D:r Dagny Bang.

Stortingsvalen för år 1909 äro sedan länge ett fullbordadt faktum. Det var då norska kvinnor för första gången deltog i valet af stortingsmedlemmar, de som under innevarande tre-årsperiod afgöra landets angelägenheter.

Detta är en händelse, som är af betydelse äfven utom vårt eget lands gränser. Det är naturligt, att man i de länder, där det energiskt arbetas för den kvinnliga rösträtten, är intresserad af att höra något om de norska kvinnornas första deltagande i stortingsvalen. Dagny har på sin tid infört ett par meddelanden om utgången, och tidningens läsare känna det positiva resultatet, nämligen att ingen af oss kvinnor blef invald i stortinget såsom representant, men att en kvinnlig suppleant, (varamand) blef vald, lärarinnan fröken Anna Rogstad.

Detta resultat är ju ganska klent, i synnerhet när vi betänka hvilket arbete Norges kvinnor under långa tider utfört i kampen för att ernå medborgerliga rättigheter. En översikt öfver rösträttsrörelsens historia kunde kanske här vara af intresse, men det blefve allt för långt att nu tala om. Jag skall endast nämna det arbete som gjorts och den kamp våra kvinnliga rösträttsföreningar ha fört, först Kvindestemmeretsforeningen, allt ifrån sitt stiftande 1885, och sedan äfven Landskvindestemmeretsforeningen, stiftad 1898. Allt sedan år 1886 ha allijämt förslag om kvinnlig rösträtt förelagts stortinget.

Redan första gången frågan behandlades af stortinget — 1890 — fördes den tanken fram, att kvinnorna först borde få kommunal rösträtt. Och då vi 1901 hade fått en begränsad kommunal rösträtt, blef förslaget om politisk sådan afvisadt med att kvinnorna genom begagnandet af den kommunala rösträtten först skulle öfva sig, innan man gaf dem den politiska.

Vi ha nu tre gånger begagnat oss af vår kommunala rösträtt, nämligen 1901, 1904 och 1907, och jämför man de tre kommunala val, hvari kvinnorna deltagit, ser man, att såväl antalet kvinnliga väljare som valda kvinnor har gått framåt. Sammanlagda antalet valda kvinnor utgjorde 98 år 1901, 144 år 1907. Detta är emellertid icke många, men denna höst är det ånyo kommunala val. Vi kvinnor skola då använda all vår kraft och allt hvad vi lärt, särskildt under det sista stortingsvalet, för att få in flera kvinnor i kommunalstyrelserna. Arbetet där är den skola, som de flesta män måste gå igenom, innan de komma in i stortinget, och samma väg få också kvinnorna gå.

Likasom vid de sista kommunala valen — vid de tvåne första uppsatte Kvindestemmeretsforeningen i Kristiania egen lista men befanns detta gifva dåligt resultat — ha icke heller vid årets stortingsval kvinnorna sammanslutit sig till ett eget kvinnoparti. De ha både före och under valen arbetat och röstat med de respektive partierna. De ha ställt sig i lederna, hvar och en i sitt parti, sida vid sida med männen, som talare och som väljare. Och valet gaf oss nog att göra.

Alla partier ha naturligtvis före och under valen ge-

nom pressen och på folkmöten energiskt arbetat för att få de nya väljarna på sin sida.

Pressen har därvid ägnat kvinnorna särdeles stor uppmärksamhet. Och det har skrivits saker, som bjudit på mycket af intresse för oss kvinnor. Till och med från sådant håll, där man för få år sedan ansåg kvinnor och politik såsom inkommensurabla storheter, där man med öfvermod visade ifrån sig en så "fantastisk" tanke som att släppa in kvinnorna på den aktiva politikens område, emedan kvinnorna uteslutande hörde hemmet till, i den grad att deras deltagande i politiken skulle verka upplösande på familjelifvet — just från detta håll och allramest från den press, som förut företräd dessa åsikter, bedrefs en ihärdig agitation — och detta särskildt bland husmödarne.

"Kvinnor! Ni ha sju barn och ingen tjänarinna... tagen parti!... Flitiga människor ha alltid tid." Så hette det nu.

Af egentliga kvinnofrågor var det i år endast en, som upptagits på programmet.

Då kvinnorna ej kunna hvila förrän alla kvinnor fått rösträtt, hade från kvinnohåll till de olika partierna framställt kraf på att frågan om allmän rösträtt för kvinnor, politisk såväl som kommunal, skulle tagas upp på de respektive partiernas program.

Vänstern och socialdemokraterna upptogo också denna fråga. Båda partierna hade äfven vid föregående val, 1906, haft rösträtt för kvinnor på sitt program. Högerpartiet hade, i år såsom förut, ej kvinnorösträtten som programpunkt. Ej heller upptogs frågan af det nybildade "frisinnade vänsterpartiet." Detta parti har däremot uttalat sig för utvidgning af kvinnors rätt att bekläda vissa ämbeten, hvilket säkerligen ej de andra partien komma att motarbeta.

Enstaka representativa kvinnor ha varit invalda i de respektiva partistyrelserna och deltagit i de valen förberedande kommitéerna, hvarest de ha utöfvat åtskilligt inflytande.

I hela landet uppställdes blott nio kvinnliga kandidater, 3 till representanter och 6 till suppleanter.

Kvinnornas deltagande i valarbetet var mycket lifligt både före och under valet, och kvinnliga talare vid valen ha varit högeligen eftersökta af kretsstyrelserna både i städerna och på landsbygden. Det var oss omöjligt att efterkomma alla de uppmaningar, som ställdes till oss af våra respektive partier.

Det måste sägas, att kvinnorna i regel talat deltagit i de praktiska mötena, isynnerhet när det var någon kvinnlig talare. Äfven männen kommo talrikt tillstädes för att höra kvinnorna tala politik.

Då det ännu icke finnes någon officiell statistik öfver valet, är det alldeles omöjligt att uppgifva huru många af de cirka 300 000 röstberättigade kvinnorna, som ha begagnat sig af sin rösträtt. Men så mycket kan dock sägas, att deltagandet varit betydande. Visserligen finnes det härvidlag liksom vid de kommunala valen valkretsar,

SHHA

där kvinnorna blott fåtaligt deltago, men i det stora hela måste man känna sig belåten med deras deltagande.

Naturligt nog har kvinnornas deltagande varit störst i städerna. Men äfven på landsbygden ha de deltagit i respektingivande mängd, och kvinnorna ha i sanning öfverträffat de förväningar, som ställts på dem.

Från en större krets skrifves till mig med anledning af valet:

"Kvinnorna deltago i massa, mest har jag rörts af alla dessa landsbygdens kvinnor, så ifriga som de ha varit, så flitiga i att agitera.

Det står ett kvinnligt maktspråk bakom detta val, hvilket är ganska märkligt, då det är första gången de pröfva sina krafter... Och så glada som de varit öfver att rösta! Och så naturligt de ha inpassat sig i det hela som rutinerade politici. Det är rörande och glädjande. Jag skall aldrig glömma, men alltid vara glad öfver att jag har upplevat det".

Frågar man hvilken politisk roll kvinnorna spelat, i hvilken mån kvinnorna influerat på det politiska valresultatet, så är det självklart att detta spörsmål aldrig kan besvaras med tillfredsställande siffror. Valen ske med slutna röster, alltså kan ingen officiell statistik framläggas om huru (i hvilket parti) kvinnorna ha röstat.

En annan sak är, att man dock kan försvara det påstående att de kvinnliga väljarna mycket bidragit till att stärka de konservativa partierna i vårt land, och man kan tryggt säga, att det är kvinnorna, som afgjort valets utgång på så sätt att högern och de frisinnade kommo i majoriteten då de 1909 fingo dubbelt så många röster, som det ungefär motsvarande "samlingspartiet" vid föregående val. Särskildt ha kvinnorna utan tvivel i hög grad bidragit till den stora högersegern i tre af Kristianias fem kretsar.

I de två andra Kristianiakretsarne segrade socialdemokraterna, hvilka äfven hade mycken god hjälp af sina kvinnor, som äro mycket väl inöfvade. Socialdemokraterna i Norge räknade 1909 cirka 90,000 röster mot 43,000 vid förra valet. Deras kandidat vid det förra valet, 1906, i Hammersborgs krets, doktor Nissen, fick 1,539 röster, fru Martha Tynæs fick nu 2,521 röster i samma krets. Äfven vänstern, som är mycket svag i Kristiania, hade dock 1909 i nämnda valkrets ungefär dubbelt så många röster som vid förra valet. Kretsen blef högers med öfverväldigade majoritet, men kom dock icke på långt när upp till det dubbla antalet röster som vid förra valet.

Man kan förstå, att det är vanskligt att af dessa siffror draga någon bestämd slutsats om hvilket parti kvinnorna i det stora hela ha understött. Dock kan som sagt påvisas att i Kristiania kvinnorna stödt högern och de frisinnade.

Det klena resultatet, att endast en kvinna blef vald, (mot 245 män, representanter och suppleanter) beror hvarken på bristande kvinnligt inflytande eller därpå att det för närvarande icke skulle finnas kvinnor i Norge, hvilka med heder skulle kunna fylla sin plats i stortinget. Nej, orsaken måste sökas i helt andra förhållanden, nämligen i de politiska partiernas ställning till hvarandra och i valordningen.

Den politiska situationen i Norge har under de sista åren varit mycket egendomlig. Här är icke lämpligt att närmare utreda denna sak, men att kvinnorna icke kommo mera med, måste ses i ljuset af den tillspetsade partiställningen, som har gjort förlidet års strid till en af de het-sigaste i vår historia. Innan man förebrår partierna att de uppställt så få kvinnliga kandidater, måste man besinna, att när partierna i många kretsar stodo ungefär jämnstarka, så hade det varit vanskligt att uppställa så

nya och opröfvade stortingsmannakandidater som kvinnorna ju äro.

Någon hänsyn måste man äfven taga till att det bland väljarna ännu kan finnas en viss fördom mot att låta representera sig af en kvinna. Till detta måste man absolut taga mera hänsyn hos oss än i Finland, då vår valordning är grundad på enmanskretsar. Att denna valordning ej befördrar kvinnornas väljande ha vi också noga insett.

Med glädje se vi därför att inflytelsrika politici, särskildt bland vänstern, nu klaga öfver enmanskretsarna, som ju äfven ha andra mindre goda sidor. Kvinnorna skola arbeta för att få dessa utbytt mot flermanskretsar. Det säger sig själf, (och det kan sägas utan skam för de nya väljarna) att det är mycket lättare för ett parti att uppställa nya, opröfvade kandidater, när hvarje krets har flera representanter, och att det däremot är naturligt, att ett parti måste vara ytterst försiktigt med att experimentera i en enmanskrets med nya element, särskildt då dessa ha att kämpa mot fördomar, och man dessutom måste tillstå, att de i jämförelse med männen ännu ha föga öfning i att deltaga i det offentliga lifvet. Det är ingen skam att erkänna detta.

Att så många kvinnor blifvit valda till landtdagen i Finland (första gången 19, sedan 25, så 22 och nu sist 17) kommer sig hufvudsakligen — skrifver man till mig från Finland — däraf, att man där har flermanskretsar och proportionella val.

Vår kvinnoöfverorganisation har visat sig vara mindre ändamålsenlig under valarbetet. Kvinnoöfverorganisationer måste vara politiskt ofärgade, då de skola omfatta alla partiers kvinnor. Detta medför emellertid vanskliga situationer såväl för ordförande som för styrelser och medlemmar, när politikens böljor gå högt rundt omkring dem och det kanske bland dem finnes verkligt intresserade politici.

Slutresultatet af valet i Norge är att af stortingets 123 medlemmar tillhöra 63 högern och de frisinnade, 46 vänstern, 11 socialisterna och 3 "vildar". Alltså en om än ringa öfvervikt af de konservativa elementen.

Om vi nu taga hänsyn till huru våra frågor komma att ligga i stortinget, först och främst våra förslag om allmän kvinnlig rösträtt, så måste man säga, att valet har gått oss emot.

För allmän kvinnlig rösträtt, politisk och kommunal, kommer sannolikt vänstern och socialisterna att rösta. Alltså $46 + 11 = 57$. Den kommunala allmänna rösträtten som blott skall ha enkel majoritet, går nog igenom, hoppas vi, om enskilda af de frisinnade, som förr ha röstat för den, göra så äfven nu. Men man kan taga för afgjort, att allmän politisk rösträtt för kvinnor ej kommer att beviljas af detta storting. Därtill kräives nämligen grundlagsändring, alltså $\frac{2}{3}$ majoritet.

I det stora hela måste man väl förundra sig öfver att kvinnorna landet rundt ha visat sådant deltagande, lif och intresse, som de gjort, när man besinnar hur kort tid det är sedan begreppen "medborgare" och "samhälle" begynte klarna för kvinnorna.

Och säkert är, att de val vi varit med om, och isynnerhet detta vårt första stortingsval, lärt oss mycket. Ej blott att vi måste arbeta för att få bort enmanskretsarna. I den erfarenhet vi vunnit ligger en kraftig uppfordran till kvinnorna att arbeta på att fördomarna försvinna och att det i deras ställe kommer aktning och respekt för dugligheten.

Vi äro talrika. Vi önska vårt fosterlands väl. Och vi ha vårt speciella kraf: förbättrandet af kvinnans ställning, rättsligt och ekonomiskt.

Valet i år har äfven visat oss, att det ännu fattas

GAHNS

Normal-, Skrif- och Kopie-Bläck, af Kungl. Kontroll- och Justeringsstyrelsen godkändt som Svenskt Normal-Bläck, tillverkad af Henrik Gahns Aseptin-Amykos-Aktiebolag Upsala. Flyter lätt, kopierar utmärkt, bildar ej bottensats, är mycket hållbart och angriper ej pennan.

mycket i att alla kvinnor inse att hvad vi och vår sak behöfver är solidaritet. Komma vi en gång så långt, skola vi äfven få ögonen öppna för vår egen betydelse i samhället och lära våra män att i oss se annat än blott "röster."

Sverige och den internationella rösträttsrörelsen apropå världskongressen i Stockholm 1911.

Under ofvanstående benämning höll fru Ellen Hagen ett vid Stockholms F. K. P. R:s årssammanträde med lifligaste bifall mottaget föredrag, ur hvilket vi här sammanföra hufvudpunkterna.

Ingen nation, yttrade talarinnan, är så stark att den kan lefva sitt lif för sig. I vår tid förmedlas äfven den intellektuella samfärdseln nationerna emellan på ett helt annat sätt än förr, så godt som alla frågor få en internationell karaktär, och detta just på grund af den gemensamhet, som råder länderna emellan. Frågan om kvinnornas medborgarrätt är, också den, fullt internationell. Kvinnornas kamp för sin rätt i ett samhälle skapat af män för män är den samma öfver hela jorden. Det har nyligen yttrats, att mandarinerna i Kina använder samma skäl mot att bevilja kvinnorna några rättigheter som Englands premiärminister; detta är beteckande för förhållandena.

Likformigheten i kvinnornas politiska frigörelsearbete i de olika länderna väckte till lif tanken på en internationell sammanslutning, och i Berlin 1904 bildades den internationella rösträttsalliansen. Åtta nationer, däribland Sverige, anslöto sig omedelbart, och alliansen växte snabbt tills den sist vid kongressen i London förlidet år kunde räkna nitton anslutna nationer.

På de internationella kongresserna framträder klart, att Skandinavien intar en mycket uppmärksam plats inom alliansen. I två af de nordiska länderna ha ju också kvinnorna erhållit politiska rättigheter, och man har tydligen stora förhoppningar på att Sverige skall blifva det land, som snarast följer efter. Tyvärr kunna vi ej själfva vara så säkra därpå. Men säkert vore, att det skulle vara af allra största betydelse, om vi få den internationella kongressen till Stockholm nästa år. Det skulle påverka den allmänna opinionen — och hvilket material skulle icke genom den lämnas för regeringens utredning i rösträttsfrågan, som nu står i vägen för allt, som ett stängande berg. Hvilka fakta som nu skulle erhållas!

Till exempel till belysande af frågan om äktenskapsfrekvensen. Af de i Londonkongressen deltagande medlemmarna voro flertalet gifta. De australiska kvinnorna voro i hela sina personligheter ett slående bevis för att rättvisa och lyckliga samhälleliga förhållanden skapa utvecklade och harmoniska människor, och hvad de hade att förtälja från sitt land talade godt om hvad kvinnorna kunna uträtta till det allmännas väl. "Hos oss finnas nu inga barn som hungra och inga öfvergifna barn", hade en af dem yttrat. Kvinnorna förstode den ur befolkningssynpunkt lika viktiga principen som ropet på stigande nativitet, nämligen att ta hand om de barn, som redan finnas till.

Nu är frågan för oss, huru kunna ordna kongressen på ett värdigt sätt? Därtill behöfvas pengar och åter pengar. Men dessa måste skaffas, vi måste lära oss göra uppoffringar, rent personliga sådana. Detta förstår man att göra utomlands, t. ex. i England; de engelska kvinnorna kunna offra sig för sin sak, och de taga sin uppgift med en innerlighet och ett allvar, som vi ännu icke känna till.

Vid ett aftonmöte i Albert Hall samlades vid ett tillfälle in 800 pund, d. v. s. mera än 14,400 kr. Det kan förekomma sådana saker som att i den upptagna kollekten ligger ett smycke, en ring, en kedja, troligen det enda, som gifvarinnan för tillfället kunde afvara; en gång låg där ett kort med löfte om 2 shillings i veckan, tills målet var vunnet; detta kan bli ett oerhördt stort tillskott, om det drar ut på tiden. Man offrar allt hvad man kan för att lifva till arbete och hålla elden vid makt. Hvad ha vi gjort i fråga om försakelse? Många offra tid och krafter för saken, men hur många ha tänkt den tanken, att man måste ålägga sig en rent personlig försakelse. Det finns engelska ladies, som kläda sig i de enklaste dräkter och ge öfverskottet på sina klädpengar till rörelsen. Det och annat kan göras. Alla vilja vi väl att kongressen skall bli till heder för vårt folk och vårt land. Vi måste alla ge till det målet.

Det med entusiasm framförda föredraget eldade åhörarna till att genast i någon mån bidra till de för kongressen nödiga medlens insamlande, de kringburna sparbössorna fylldes snart, icke endast med silfverslantar utan äfven af sedlar.

Vi antaga att fru Hagen kommer att hålla sina föredrag på många håll, med samma goda resultat.

Ack! det är likväl godt när ungdomstiden är öfver och de stillare åren komma! Det är godt när känslornas vilda kamp lägger sig, godt också att den har varit, ty den har frambringat — en värld. Och öfver den sväfvar sedan fram en ny ande med nytt lif, *tänkandets* stilla ande, som lägger svalkande sin hand på vår heta panna, skiljer mörkret från ljuset och säger till ögat: »blif klart!» och till lifvet: »blif lugnt!»

Fredrika Bremer (»En dagbok»).

N. K:s

49/50 cm. Prima Helsidentaft, alla färger, à Kr. 2,10 pr. mtr.

130 „ Kläde, svart och kulört „ „ 3,50 „ „

120 „ Specialcheviot, svart o. marin „ „ 1,95 „ „

90 „ Batist, helylle, svart o. kulört „ „ 1,25 „ „

A.-B.

Nordiska Kompaniet
STUREPLAN — STOCKHOLM.

Köp Oskummad mjölk direkt

hemsänd i plomberade kärl till 17 öre pr liter.

AKTIEBOLAGET MEJERIET VICTORIA

Riks 770. — Kungl. Hofleverantör — Allm. 69 37.

H. G. Söderbergs Import A.-B.

Skeppsbron 26, Stockholm.

Prima Antracit, Hushållskol, Cokes o. Poley-Briketter.

Rikstel. 575, 59 14, 118 12.

Allm. tel. 12 82, 25 82, 4 51.

Anna Lessel.

50 år.

”Stark ström med egna vågor
går genom hafvet.”

Då jag af Dagnys redaktör erhöll förtroendet att med anledning af fröken Anna Lessels 50-årsdag skriva några ord om hennes lifsgärning, mottog jag uppgiften med glädje. Det var först när meritlistan i mitt minne började antaga oroväckande dimensioner, som betänkligheterna infunno sig. Hur kunna koncentrera allt detta, som kunnat fylla en hel volym, i en tidningsartikel?

Under en tid sådan som vår, som revolterar mot förra seklets järnhårda fastslående af principen *kampen för tillvaron* och söker ge denna dess rätta innebörd: *samarbetet för tillvaron*, är det af stor betydelse för de nya idéernas framgång, att de äga sådana fackelbärare i sin tjänst som Anna Lessel.

Denna lilla artikel kommer icke att mycket handla om henne själf personligen, utan om de ideellt-praktiska företag hon vigt sitt lif, och så, tror jag, hon helst vill ha det, om jag känner henne rätt.

Först må det tillåtas mig att lämna några orienterande data.

Anna Lessel är född den 3 april 1860 i Klockrike församling och tillhör en gammal östgöta bondesläkt. Detta förklarar kanske grunddraget i hennes karaktär: energien och uthålligheten, den tysta, sega kraften, som i styrkan af sin rätt — här rätten att gagna och tjäna mänskligheten — icke viker en hårsman från den utstakade vägen till målet hon satt sig. Den 5 juni 1882 aflade fröken Lessel folkskollärarynneexamen i Skara och erhöi i januari följande år anställning vid Göteborgs folkskolor samt blef ordinarie i juni samma år. Aflade mogenhets-examen den 14 juni 1889 vid Jönköpings Högre allmänna läroverk. Sedan 1890 tjänstgör fröken Lessel som lärarinna vid Göteborgs seminarium för bildande af småskollärarynner, och är från och med i år tillsyningslärare vid Otterhällans nya skolhus i Göteborg. Det är första gången en kvinna hedrats med detta förtroende i någon af våra större städer.

I Sveriges Allmänna Folkskolläraforening är fröken Lessel centralstyrelsemedlem sedan år 1900, då hon efterträdde fröken Hulda Lundin. Hon har där den ganska maktpåliggande uppgiften att förbereda ärenden som röra småskolan och småskollärarynneutbildning. Som foreningens representant

deltog hon i den Allmänna Engelska Läraforeningens årskonferens i Hastings 1908.

I Göteborgs Lärarinneforening var fröken Lessel ordförande från dess stiftande till 1906, då den nedlade sin verksamhet. Och när Sveriges Folkskollärarynneforebund bildades 1906 blef hon ordförande i Göteborgskretsen af detsamma.

Fröken Lessels ovanliga arbetskapacitet har tagits i anspråk i en mängd kommittéarbeten för skolärenden, såväl på uppdrag af folkskolestyrelsen som af kåren. För lärarinnekårens många olikartade intressen har hon aldrig tvekat att ställa sig i breschen och har aldrig sparat tid och krafter, när det gällt kampen för större rättfärdighet.

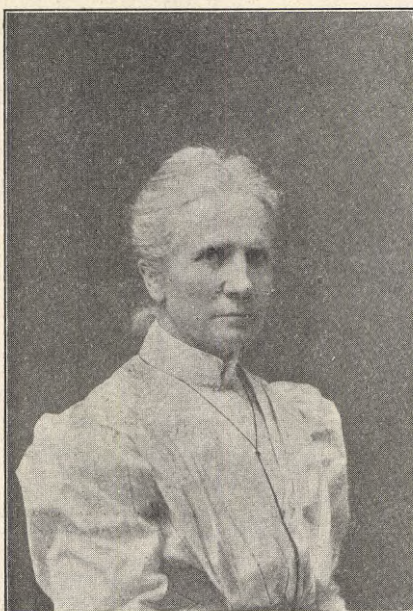
Till och med stadsfullmäktiges valkommitté har icke kunnat undgå att upptäcka Anna Lessel och invalde henne förra året i en kommitté för att behandla frågan om användning af den s. k. Jakobsonska donationen till förmån för fattiga arbetarefamiljer.

Att Anna Lessel är utpräglad feminist är ju solklart. Hon var en af de unga entusiasterna, som år 1884 stiftade Göteborgs Kvinneforening med syfte att verka för kvinnans frigörelse på alla områden genom upplysning och arbetsmöjligheter.

Denna forening, som under sin korta tillvaro gjorde så mycket väsen af sig — eller rättare som andra gjorde så mycket väsen af — har lämnat större och varaktigare värden i Göteborgs sociala utveckling, än folk i allmänhet har en aning om. Den anordnade föredrag och diskussioner, inrättade platsförmedlings- och rådfrågningsbyrå, inrättade billiga matställen för arbetande unga kvinnor, ordnade samkväm för arbeterskor, stiftade kvinnornas själfhjälpskassa, sällskapet Myrorna, som nu underhåller sju barnhem af olika slag, och utsände — äfven detta på Anna Lessels initiativ — Sveriges första skollofskoloni.

När Kvinneforeningen upplöstes och de olika foretagen kommo under sina respektive styrelser var ju själfklart, att fröken Lessel blef medlem af styrelsen i Foreningen för Barnbespisning och Skollofskolonier, som bildades 1890. Hon var vice sekreterare de första tio åren och sedermera sekreterare.

Af Anna Lessels många lifsintressen är skollofskolonierna helt säkert älsklingsbarnet. Det heter ju att det är endast den idé, som älskas fram, som har

framgång, och skall man i detta fall tillämpa proportionerna, så har kärleken varit mycket stor, ty Göteborgs skollofskollonier ha haft en kolossal växt. Sålunda utsändes förra året 36 kolonier med öfver 1,000 barn och dessutom öfver 500 s. k. feriebar.

Hvilket oerhördt arbete som åligger sekreteraren kan man få en föreställning om, när man ser årsberättelserna. Blanketterna — hela trettio — och ingen enda öfverflödig ger en idé om organisationsarbetet. Förtjänsten af systemet — hvilket nu fungerar med ett prima urverks precision — tillkommer Anna Lessel, hvars förmåga att reda ut invecklade frågor är enastående.

Att rörelsen för kvinnans politiska rösträtt skulle få en förkämpe i Anna Lessel förstår man lätt. Hon ledde förhandlingarna vid mötet, där Göteborgs F. K. P. R. bildades, och tillhörde dess styrelse under de första åren som vice ordförande.

Det första namn man hör på frågan om kvinnliga stadsfullmäktige vid höstens val är alltid ett och

samma: »Anna Lessel, förstås!» Och den vackra och stora gärning hon fyllt och fyller förklarar det allmänna förtroende hon inger.

Den »hjärtelagets politik» hon — som en hälsosam motvikt — skulle medföra i det offentliga lifvet och som hon i aldrig svikande omsorg för folkskolornas utveckling och sina framtidsmöjligheter visat sig vara i besittning af skulle bestämdt aldrig af omdömesgill person misstänkas för att »springa bort med förståndet». Anna Lessels förstånd håller jämna steg med hennes hjärta, och detta är nyckeln till framgången i hennes företag.

Det är för Anna Lessels outtröttliga och uppoffrande verksamhet som medborgare i samhället, hvilket nu mer än någonsin kräfvat af kvinnorna en vaken allmänanda, vi i dag på 50-årsdagen bringa henne vår hyllning! För min personliga del anser jag Anna Lessels vänskap som ett hedersdiplom, som jag ber får säga ett särskildt tack för.

Frigga Carlberg.

Heliga Birgitta för nutida läsare.

Richard Steffen: Den heliga Birgittas uppenbar elser i urval och öfversättning med inledning, anmärkningar och förklaringar. Stockholm 1909.

Det låter fast otroligt att Sveriges berömdaste kvinna och största medeltidaskald aldrig blifvit läst af moderna svenskar annat än i rent studiesyfte, men så är dock fallet. Allt ifrån 1492 ha Birgittas uppenbarelsen flitigt blifvit utgifna på latin, franska och italienska, och under senare hälften af 1800-talet har Klemming ombesörjt utgifningen af en fornsvensk upplaga. Men äfven en bildad svensk, som inte särskildt studerat nordiska språk, har vid första påseende inte lättare för fornsvenska än för holländska, och för allmänheten torde därför hela vår medeltidslitteratur, trots Svenska fornskriftsällskapets samlingar, vara i det närmaste okänd, så när som på de spridda utdragen i Schücks litteraturhistoria. Beträffande Birgitta, så är det nog också annat än språket, som erbjuder svårigheter, nämligen hennes egendomliga bildrika stil, massan af anonyma, svårtydda hänsyftningar på bestämda personer och tilldragelser samt inte minst bristen på sammanhang, vare sig kronologiskt eller sakligt, i uppställningen af hennes skrifter.

Hvad den svenska allmänheten hittills haft att tillgå af dessa inskränker sig till de utdrag man fått i populära biografiska arbeten, af hvilka flera utländska än svenska finnas, såsom Hammerichs, Brinkmans och Johannes Jörgensens danska arbeten samt comtesse de Flavigny's franska, som, ehuru författadt af en katolsk och utländsk kvinna, hvilat på grundlig forskning, inte minst i nordiska källor. Af svenska arbeten äro H. Hildebrands, Ellen Fries' (i Märkvärdiga kvinnor) och Gustaf Bergströms de mest kända. Det sista af dessa meddelar också ett litet urval af uppenbarelsen, af hvilket under-

tecknad aftryckt några som bihang till en liten skrift om helgonet (Heimdals folkskrifter), naturligtvis utgifven utan alla vetenskapliga anspråk.

Sedan denna folkskrift utkom, 1905, har Birgittaforskningen riktats af två nya arbeten: Torvald Höjers »Studier i Vadstena klostrets och birgittinordens historia» och Steffens nu ifrågavarande bok, hvilken senare ger vida mera än hvad som vid första påseendet framgår af titeln. I själfva verket torde man här ha den bästa nyckeln till studiet af Birgittas personlighet, om man nämligen läser utgifvarens inledning med noggrant uppsläende af alla de uppenbarelsen, som denna inledning hänvisar till. Den uppfattning, som ledt honom, angiver han i slutet af denna inledning i följande ord: I hennes skrifter framträder hennes verklighetssinne däri, att det alltid är verkliga personer och händelser, som föranledt hennes fantasier. Det är sådana, till hvilka hon riktar sitt beröm, sitt klander, sina förmaningar, det är sådana hon ställer inför Guds domstol, det är tilldragelserna i världen, världshändelserna lika väl som de personliga familjeförhållandena, som sätta hennes själ i rörelse.

Steffens urval ger oss därför Birgittas uppenbarelsen ur hufvudsakligen biografisk synpunkt, och läser man dem i det kronologiska sammanhang han anvisat, finner man här ett slags sierskans själfbiografi, där det abstrakta blifvit konkret, därför att många af de gåtfulla personliga häntydningarna fått sin lösning. Äfven Hammerich har klart insett sammanhanget mellan Birgittas uppenbarelsen och lefnad, men på hur många punkter detta sammanhang kan uppvisas, det har knappast gått upp för honom, och i vissa fall har han gissat på oriktiga personer, enligt hvad Steffen i sina undersökningar uppvisar. Ur

dessa undersökningar framgår också en ny viktig upptäckt rörande Birgittas lefnad, nämligen det första försöket att uppbygga Vadstena kloster omkring 1346. Äfven rörande vistelsen i Italien finnas här några intressanta detaljer.

På någon direkt polemik inlåter sig utgifvaren ej, men för den som något känner till Birgitta-litteraturen är det klart, att han i många punkter har sin egen uppfattning, ofta skiljaktig från Schücks, som hittills torde vara den allmänast kända. Själf har jag närmast med tanke just på Schücks icke så litet "jordiska" förklaring af Birgittas första uppenbarelser, såsom beroende på "en sörjande änkas sjuka fantasi" — i min lilla skrift om Birgitta påpekat den ensidighet i uppfattningen af medeltidens religiösa företeelser, som William James, själf fysiológ, träffande kallar "medicinsk materialism". Steffen är härvidlag uppfriskande andlig till sin uppfattning och tydlig i sin framställning, såsom framgår af följande:

"Att Birgitta miste sin make, har utan tvifvel varit af epokgörande betydelse för henne, men ej genom någon slags nedbrytande sorg, utan därigenom att nu först möjligheten kom att helt få ägna sig åt det lif, som alltid utgjort föremålet för hennes längtan. — — Det är dessutom ett psykologiskt betraktelsesätt, att den extatiska förmågan skulle springa fram helt plötsligt som följd af en viss bestämd händelse och sedan blifva en perpetuell egenskap."

Däremot betonar han mycket starkt hennes egenskap af sund verklighetsmänniska. "Hvad hon sträfvade efter var ingenting, som låg utanför möjlighetens område, hvad hon drömde var ingenting annat än hvad som på hennes tid ansågs fullt rimligt. Vi mötas aldrig af några fantasterier. Hvad hon kräfdé af offerande själföfvervinnelse, rättfärdighet och gudsfruktan var mycket, men ej mera än att det kunde fyllas. Hon gjorde det själf, andra hade gjort det före henne."

Den asketiska omänsklighet, som här och där framträdde hos Birgitta i t. ex. Heidenstams uppfattning, viker också i Steffens framställning, fullt historiskt riktigt, för vekare, kvinnliga drag, på samma gång som utgifvaren gör sierskan såsom författare betydligt själfständigare gent emot sina biktfäder och teologiska rådgifvare än t. ex. Schück framställt det

Öfversättningen är verkställd från den fornsvenska texten, som utgifvaren i olikhet med föregående Birgittaforskare tillerkänner lika rang med den latinska i täxtkritiskt afseende. Detta har utan tvifvel ländt till fördel för språket, som är uttrycksfullt och genomsvenskt så som aldrig en öfversättning ifrån latinat skulle kunna åstadkomma det.

Öfversättaren kallar på ett ställe Birgittas skrifter "en urskog med djup och hemligheter, som locka till upptäcktsfärder alltid ovissa vid begynnelsen, men intressanta, äfven då de ej medföra önskad resultat." Jag skulle vilja tillägga, att han genom denna Birgitta-upplaga gifvit äfven den vanlige läsaren ett starkt intryck häraf.

LYDIA WAHLSTRÖM.

Insänd litteratur.

Wahlström & Widstrand, Stockholm: **Kvinnlighet, manlighet och mänsklighet.** Essayer af *Rosa Mayreder*. Bem. öfvers. af *Olga Andersson*. — **Trotsare och långtare.** Dikter af *Amalia Björck*.

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Lif och rörelse.** Berättelser af *Rudyard Kipling*. Bem. öfvers. från engelskan af *H. Flygare*. — **Vid skiljevägen.** Roman af *Henry Bordeaux*. Bem. öfvers. af *Ernst Lundquist*.

Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Juristerna.** Roman af *Henning von Melsted*. — **Psalmernas bok.** Betraktelser och omdiktningar af *Erik Brogren*. Första samlingen. — **Cecilia Vasa,** Historisk roman af *Elisabeth Kuylenstierna-Wenster*. Häft. I och II. — **Bonniers månadshäfte** för mars.

2:dra Kvartalet.

Våra ärade kvartalsprenumeranter uppmanas värdsammast att snarast möjligt verkställa prenumeration å det nu ingående 2:dra kvartalet till undvikande af att afbrott må uppstå i tidningens postbefordring. Tacksamma för det arbete som af Dagnys vänner nedlagts på att sprida densamma, våga vi i detta sammanhang påpeka af hvilken vikt det vore att med det nya kvartalet tillföra tidningen nya prenumeranter. En personlig agitation i detta syfte är det verksammaste af allt. Vi lita tacksamt på att hvar och en af tidningens läsare känner det som en uppgift att särskildt nu vid kvartalsskiftet arbeta för Dagnys vidare spridning.

Sprid Dagny!

Kr. 1.70

pr Kg. kostar kraftigt och synnerligen godt rostadt kaffe hos

Ahlberg & Johansson

11 Biblioteksg., vid Stureplan.

Filial i Lidingö Villastad.

Bidrag till den svenska kvinnans historia.

”Gråsparfvarna” i Småland och deras vårdarinna.

Innan kommunernas storgubbar tagit hand om fattigvården, hvilade på husmödrarna de stora plikterna att ta hand om de sjuka och fattiga, de arbetslösa och bedröfvade. Historien har icke mycket att säga hvarken om deras gärning eller deras lif, ty det är männen, som skriva vår historia, och de måtte icke ha det sanna intresset att föreviga kvinnoberömmelse. Ibland när man bläddrar i gamla luntor, kan man dock råka på en och annan fägningsam bit, som ger en smula heder åt förra tidens kvinnliga verksamhet, och en sådan liten bit skall jag be att här få aftryckt efter Skara Tidning af den 24 februari 1855.

”Dessa gråsparfvar ha nyligen vunnit ryktbarhet i England. I vissa delar af Tyskland har man redan förut haft kännedom om dem. Då ryktet om dessa sparfvar hunnit äfven våra öron, vilja vi ock meddela det åt våra läsare. Vi gå därför att afgifva följande berättelse:

I Smålands inre skogar, i trakten af Värnamo, reser sig utom många backstugor, torp och gårdar äfven en stor och präktig sätesgård. Herrestad är dess namn. Detta ställe har länge tillhört en åldrig och vördnadsvärd fru, hvars hjärta lifvas af en sann och kristelig människokärlek. Många och stora utöfvade barmhärtighetsverk vittna kraftigt och värtaligt om storheten af denna kärlek. Vi vilja här såsom exempel anföra blott ett enda.

År 1838 hemsöktes orten af en svår och tryckande hungersnöd. Bröd saknades i hvarje koja. Köld och hungersnöd ökade mångenstädes hungerns lidande. Sorg, vemod eller förtvivlan gästade de fattigas hyddor. Fru P. — så hette Herrestads ägarinna — skydde ingen möda och uppoffring att undanrödja den tryckande nöden. Men då hennes tillgångar icke förslogo, föranstaltade hon en insamling af öfver 2,000 riksdaler. För dessa penningar utdelades bröd, mjöl, potates och kläder. Biblar och andra böcker bortskänktes till dem, som sådant behöfde. Lin och ull utlämnades till arbete och betalades rikligen med bröd, potates och penningar. Detta blef uppkomsten till Kärda församlings kvinnliga arbetsinrättning, hvilken sedan den tiden alltjämt fortgått och bredt välsignelse bland den fattigare befolkningen i nämnda och angränsande församlingar.

Redan år 1834 hade samma fru P. på sin gård anlagt en skola, där godsets barn uppfostrades af en kristlig skolemästare. Utom undervisning i skrifning och läsning fingo de där lära sig att sy, sticka och annat arbete. Många värnlösa barn i den orten, som ingen tillflykt hade, blefvo helt och hållet upptagna uti räddningsskolan på ”Berget” och erhöilo där föda, kläder och undervisning. Dessa räddningsbarn, som efter de kläder de bära, t. o. m. i utlandet blifvit ryktbara under namnet ”gråsparfvarna i Småland” äro de sparfvar vi denna gången skulle omtala. Vi veta icke, hur många de äro

i det trefliga fogelboet på Berget, men det veta vi, att de fortfarande matas och vårdas af den goda frun på Herrestad.”

Därpå följer skildringen af hur denna anstalt genom en medlem af det svenska helgamanna-samfundet i London blef känt i England. År 1850 hade denna varit gäst på Herrestad, och när hon tre år senare deltog i räddningsarbetet bland Londons fattiga, gick det upp för henne, att nöden i Sverige var mycket större än där. Hon skref en artikel i en engelsk tidning och satte där öfver rubriken: ”Ett fågelperspektiv, en solblick öfver arbetet i Herrans vingård på H—d”, och denna väckte mycken uppmärksamhet. Detta intresse tog sig också uttryck i gåfvor och arbetsbeställningar. Inom några månader inflöto från England till de små sparfvarna 840 riksdaler riksg:s samt i arbetsbeställningar från nya vänner i Sverige för 2,745 rds, från Tyskland för 625 rds o. s. v.

Tack vare dessa tillgångar kunde fru P. utvidga skolans verksamhet, så att bl. a. en verkstad uppsattes och lärare i slöjd anskaffades.

Så långt tidningen. Hvad skulle det icke betyda för vårt land, om alla de kloka och varmhjärtade fruar P., som alldeles visst bygga och bo rundt om i bygderna, finge hjälpa till att måna om alla våra små gråsparfvar, som dyrbara skolor samla upp för att reglementsenligt stoppa i dem andligt bröd, då kanske hvart enda litet kvitter har förstummats af hunger och frusenhet, icke bara af köld på långa vägar utan af saknad efter hemvärme och modersmildhet?

J. V.

Notiser.

Statsbidrag till lärarinnornas pensionsinrättning. Pensionsinrättningen för lärarinnor vid Sveriges skolor för kvinnlig ungdom skall enligt K. M:t:s medgifvande för år 1910 åtnjuta bidrag af 60 kr. för en hvar af 382 nuvarande lärarinnor med tillsammans 22,920 kr. K. M:t har förklarar hinder icke möta för att en hvar af pensionsinrättningens delägare, som för år 1910 är berättigad till pension af minst 400 kr., må för samma år åtnjuta ett tillägg till pensionen å sådant belopp, att hela pensionen för år 1910 utgör 450 kr.

Inträdesfordringarna vid Högre lärarinneseminarier. K. M:t har föreskrifvit, att, utan hinder af gällande bestämmelser rörande inträdespröfning vid Högre lärarinneseminarier, den, som vårterminen 1910 undergår dylik pröfning, må befrias från pröfning i ett af franska, tyska och engelska språken, därest hon öfver insikter i detta språk företer betyg, som af rektor och vederbörande lärare godkännes.

Kvinnliga kontoristers semesterfond. Kvinnlig kontorist med anställning i Stockholm kan denna sommar, tack vare en under förvaltning af Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse ställd donation, komma i åtnjutande af ett understöd på 90 kr. att användas till hälsans vårdande under semesteren. Berättigad att erhålla detta understöd är kontorist med fast anställning och lön ej öfverstigande 100 kr. i månaden. Sökandes ålder bör ej understiga 25 år; den, som har tjänstgjort 5 år, har före-

träde. Ansökan, ställd till Kvinnliga kontoristers semesterfond, a. d. r. Fredrika Bremer-Förbundets byrå, Drottninggatan 54 Stockholm, inlämnas senast den 15 april och skall åtföljas af intyg af tvenne trovärdiga personer om sökandens tjänstgöring och löneförhållanden samt behof af understöd för hälsans vårdande.

För understödets användande bör redogörelse lämnas.

Föreningsmeddelanden.

Fredrika-Bremer-Förbundets årsmöte. Under tisdagen och onsdagen denna vecka har Fr.-Br.-Förb:s årsmöte pågått i Stockholm efter det program, som tidigare återgivits i vår tidning, dock med den ändring, att skolkökslärarinnan fröken Gertrud Bergström i stället för fröken Adelborg, som på grund af hopade göromål med anledning af Rimforsbranden icke kunde hålla sitt tillämnade föredrag, inledde diskussionen om anställandet af hemkonsulenter.

Som representanter för olika kretsar hade infunnit sig: för Malmö fröken Anna Nilsson; för Lund, kretsens hedersledamot fru Anna Lewenhagen; för Helsingborg, ordföranden fröken Ruth Grönwall; för Linköping, ordföranden fröken Ada Arwedson. Som ombud hade infunnit sig fröken S. Sjöstrand, Halmstad och fröken A. Pihl, Norrköping.

På grund af tidningens utgifningsförhållanden måste vi uppskjuta referat af förhandlingarna till nästa veckas nummer.

Stockholms F. K. P. R. afhöll tisdagen den 22 dennes ett talrikt besökt årsmöte. Föreningens v. ordf. fröken Anna Lindhagen öppnade i egenskap af ordförande för aftonen mötet med att erinra om att vid de nyligen förrättade stadsfullmäktigevalen i Stockholm våra tvänne första kvinnliga stadsfullmäktige mottagit sina mandat, d:r Valfrid Palmgren och fröken Gertrud Månsson, hvilka inbjudits till sammanträdet och nu genom fröken Lindhagen hälsades af föreningen. Sedan års- och revisionsberättelserna upplästes och ansvarsfrihet beviljats styrelsen skreds till styrelseval. Föreningens ordförande, fru Lizinka Dyrssen, hade på grund af hälsoskäl undanbedt sig återval; afsägelser förelägo äfven från fruarna Frösell och Gunnarsson. Valet utföll så, att styrelsen i sin helhet, med undantag af de tre ofvannämnda medlemmarne som önskade draga sig tillbaka, återvaldes. I dessas ställe nyvaldes fru Alfhild Ekberg och doktorerna Valfrid Palmgren och Karolina Widerström. De omvalda styrelseledamöterna voro fröken S. Bergman, fru Ebba von Eckermann, fröken Lilly Engström, fröken Anna Kleman, doktor Inez Laurell, fröknarna Anna Lindhagen, Anna Ljungberg, Stina Quint och Mathilda Staël von Holstein, grefvinnan Louise Stenbock, fröken A. Symonds Ohlin och fröken Axianne Thorstenson.

Som suppleanter ingingo fru Hanna Ljungberg, dr Alma Sundquist och fru Carola Sahl von Koch. Till revisorer återvaldes fru Agnes Westin och fröken Edith Strengell och till dessas suppleanter fröknarna Hulda Berlin och Nini Kohnberger.

En mindre stadgeändring föreslogs och antogs för att afgöras vid nästa årsmöte, nämligen att föreningens styrelse skulle vara beslutsmässig, när åtta medlemmar äro närvarande, i stället för att hittintills tio härtill erfordrats.

Fröken Signe Bergman lämnade en kortare resumé af förhandlingarna vid Centralstyrelsemötet i Jönköping samt vidrörde i samband därmed på ett det orimliga i saken belysande sätt den genom statsministerns svar på

hr Lindhagens motion bekanta sammankopplingen af kvinnornas rösträttsfråga med från densamma skilda och oberoende förhållanden. Efter fröken Bergmans föredrag förelade ordf. mötet en resolution, hvari protesterades mot det sätt, hvarpå utredningen bedrefs. Resolutionen, som af mötet antogs, hade följande lydelse: Föreningen för K. P. R. i Stockholm, samlad till årsmöte den 22 mars uttalar med anledning af statsministerns svar å hr Lindhagens interpellation angående utredningen i fråga om K. P. R. en protest mot den tendens till förhållningspolitik som med utredningen såsom förevändning alltmer hos regeringen tycks göra sig gällande.

Resolutionen antogs enhälligt af mötet.

För fru Ellen Hagens med stort bifall mottagna föredrag öfver "Sverige och den internationella rösträttsrörelsen apropå världskongressen i Stockholm 1911" redogöres på annat ställe i dagens nummer.

Ett samkväm var efter mötets slut anordnadt, hvarvid fröken Lindhagen höll ett tal till d:r Palmgren, vår nyvalda stadsfullmäktige, som af föreningen inbjudits, hvilket också varit fallet med fröken Månsson, som dock var förhindrad infinna sig. I några varmt kända ord uttalade hon förhoppningen och förvissningen om att våra första kvinnliga stadsfullmäktige på ett gagnarikt sätt skulle fylla sitt offentliga värf.

D:r Palmgren svarade med att tacka för den uppmuntran, som låg i fröken L:s uttalande.

Det angenäma samkvämet avslutades med gemensam tesupé.

Lokalföreningen för K. P. R. i Södertelje hade måndagen den 21 mars under borgmästarinnan Pettersons ordförandeskap sitt årsmöte, hvarvid de sedvanliga förhandlingarna ägde rum med åtföljande styrelseval. Den förutvarande styrelsen omvaldes. Till pressrepresentant har förut utsetts fru Maria Dehn, Södertelje. Ordf. uppmanade de närvarande föreningsmedlemmarna att med intresse omfatta kvinnorörelsens organ, tidningen Dagny, och därmed stärka företagets ekonomi.

Efter årsmötets slut talade språklärarinnan fru Fanny Petterson, från Stockholm, i fredsfrågan och vann allmänt erkännande för sin kannedom i denna sak samt för den entusiasm och det intresse för ämnet, som fru P. lyckades öfverföra till åhörarna.

Strömstads F. K. P. R. hade sitt ord. marssammanträde den 15 mars, då års- och revisionsberättelserna upplästes och ansvarsfrihet beviljades styrelsen.

Till ombud i det planerade länsförbundet valdes fröken Ingrid Nilsson och till suppleant fröken Tyra Johansson.

Om frivillig fattigvård höll fröken Tyra Johansson ett mycket intressant och lärorikt föredrag.

Ordf., fröken Ingrid Nilsson, uppmanade medlemmarna att taga liflig del i de stundande landstingsmannavalen.

Till Dagnys läsekrets i landsorten.

Som Dagny önskar vara ett enande band mellan Sveriges kvinnor samt har till sitt mål att tillvarataga allas intressen på skilda platser, få vi härmed uppmana våra läsare i landsorten att de, för att underlätta denna vår uppgift, ville till tidningens redaktion insända sådana notiser, som utöfver lokalintresset innehålla saker af vikt för kvinnorörelsen i dess helhet.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7/10 öre pr mm.)

EXAMINERAD sjukgymnast (30-årig) med vana i sjukvård och dessutom i ett hems skötande önskar plats nu genast. Goda betyg och ref. finnas. Svar till »Präst-dötter våren 1910», Kiosken, Viktoriagatan, Göteborg.

En 22 års examinerad småskole-lärarinna

söker plats i familj eller skola. Svar till »Reobar», Annonkontoret Svea, Norrköping.

EN FLICKA af god familj önskar plats i Göteborg eller dess närhet till 1 maj, i enklare hem där husmoder saknas och helst där barn finnes. Är kunnig i sömnad, enklare matlagning, samt för öfrigt i alla husliga sysslor. Svar till »A. L. 28», Annonbyrå, Ö. Larmgatan 1, Göteborg.

BILDAD, något musikalisk 19 års skånska, från godt hem önskar mot fritt vivre plats som hjälp och sällskap i god och treflig familj. Helst å större egendom i mellersta Sverige. Svar till »Huslig och ordningsfull», Malmö p. r.

Ung flicka

önskar plats i finare familj som betalande elev. Svar till »Maj 1910», Bångbro f. v. b.

Ung flicka

som aflagt realskoleexamen och genomgått hushållsskola önskar plats som sällskap och hjälp i god familj. Kan äfven biträda med läxläsning. Svar till »20-årig», Vadstena p. r.

Ung bättre flicka

som genomgått Nya Hushållskolan (Cronius, Sthlm) och är något kunnig i sömnad samt handarbete önskar plats i familj eller dyl. Svar till »Villig», Hallsberg p. r.

En ung flicka

önskar komma i bättre familj, är villig att deltaga i alla inom hus förekommande göromål. Fritt vivre önskas. Svar till »Ung flicka», Grafvarne.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11—4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68.98.

Allm. tel. 82 11.

LÄMPLIG plats önskas nu genast af bättre flicka. Är hemmastadd i ett ordnad hems förekommande göromål, villig vara i jungfruns ställe. Vid lön fästes mindre afseende, men önskvärdt är att få ägna en tid åt sig själf. Svar märkt »God plats och hem», emotse tacksamt under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

ANSPRÅKSLÖS, bildad, musikalisk flicka af god familj önskar plats att bli till verklig hjälp och sällskap. Van vid, alla inom ett hem förekommande göromål. Kunnig i finare handarbete och något sömnad. Är villig biträda med skrifgöromål. Svar märkt »Våren 1910», Eskilstuna p. r.

EN ENKEL bättre flicka, 25 år, frisk och stark önskar plats, helst i prästamilj. Är van vid husliga sysslor. De bästa rek. finnes. Svar till »A. J.», Gefle p. r.

Bättre flicka

född skånska, 20 år, söker plats som fruns hjälp och sällskap i aktningvärdt hem. Närmare genom kamrer N. Nilsson, 4:de Långgatan 4, Göteborg.

PLATS önskas i bättre familj af 20-årig, ordentlig flicka samt husa eller ensamjungfru, där frun handleder i maten. Betyg finnes. Svar till »Vänligt bemötande», Bergsjö p. r.

EXAM. SJUKSKÖTERSKA med goda betyg och rek. söker plats på sjukhus eller privat. Svar till »M. A.», Trosa.

NU strax eller medio af juni önskar bättre flicka, 22 år, plats i familj mot fritt vivre. Svar till »Lärarinna», Heden, Hednoret.

EXAM. SJUKSKÖTERSKA önskar plats. Svar till »Sjuksköterska», Forshult p. r.

PRIVAT sjukvård önskas nu genast. Svar till »Syster», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

TVÅ unga bättre flickor önska komma som hjälp och sällskap till större fam. i landsortstad. Känna äfven vara behjälpliga med skrifgöromål. Svar till »E. R. och E. B.», Stockholm 8.

UNG, MUSIKALISK FLICKA önskar pl. i fam. som hjälp och sällskap. Kunnig i sömnad. Svar till »20 år», Sv. Telegrambyråns Filial, Örebro.

LANDSFLICKA, kunnig i husliga sysslor, frisk och arbetsam, önskar plats omkring 1 maj såsom medlem i god familj att vara frun behjälplig i hushåll och öfrigt. Rek. kan företes. Lön önskas. Svar »21 år», Faringe p. r.

LEDIGA PLATSER.

Vid Landskrona Elementarläroverk för flickor

ärö från och med nästa termin trenne ordinarie lärarinnebefattninglediga.

En ämneslärarinneplats i *kristendom* (skolans alla klasser), *historia*, (de högre klasserna) och *modersmål* (mellanstadiet). Högre kompetens erforderlig. Lön enligt lag. Pensionsbidrag.

En lärarinneplats i *huslig ekonomi* (tjänstgöring 3 förmiddagar i veckan). Lön 600 kronor. Tillfälle till extra arbete.

En lärarinneplats vid småskolan (alla ämnen). Begynnelselönen 900 kronor. Pensionsbidrag.

Ansökningar insändas före den 10 april 1910.

STYRELSEN.

S. D. S. 3751

Vid

Linköpings Elementarläroverk för flickor

skall med nästa läsårs början en ny lärarinneplats inrättas med undervisningsskyldighet i *kristendom*, *svenska* och *naturläkning* såväl på mellanstadiet som på det högre. Kompetens: Att vid tillträdet af platsen hafva aflagt Högre lärarinneexamen eller äga däremot svarande kompetens.

Lönegrader enligt Kungl. Maj:ts resolution af 29 okt. 1909. Skolan erlägger pensionsavgiften och utbetalar $\frac{3}{4}$ af lönen vid af läkarebetyg styrkt sjukdom. Ansökningar ställda till styrelsen åtföljda af prästbetyg och läkarebetyg insändas före den 15 april till *Föreståndarinnan*.

Vid Västerviks Elementarläroverk för flickor

är från och med nästa läsår en lärarinneplats ledig med undervisningsskyldighet i biologi, kemi och matematik. Högre kompetens erforderlig. Lön enligt lag. Pensionsbidrag. Ansökningar åtföljda af läkarebetyg insändas till föreståndarinnan före den 15 april.

STYRELSEN.

BILDAD, anspråkslös flicka, villig med husmoder deltaga uti inomhus förefallande göromål, närmast tillsynen af en $1\frac{1}{2}$ års flicka, erhåller i midten af april anställning i ämbetsmannafam. (jungfru finnes). Löneanspråk med ref. (helst med foto.) till »Box 19», Motala.

Lärarinnebefattning

vid *Varbergs 8-klassiga Elementarläroverk* för flickor är från och med instundande hösttermin ledig för en lärarinna med högre kompetens. Undervisningsämnen: *kristendom* och *svenska* (i högsta klasserna) samt *historia*. Lön enligt lag och sex månaders ömsesidig uppsägelse. Till styrelsen ställd ansökan åtföljd af vederbörliga handlingar (äfven präst- och läkarebetyg) insändes senast den 9 april 1910 till dess ordförande, komminister N. Kull. Varberg den 14 mars 1910.

A

Tidningsexpedition

erhåller rask, hederlig, i bokföring kunnig flicka anställning den 1 maj. Endast pålitlig person med goda referenser kan komma i åtanke vid platsens tillsättande. Svar till »A. N.», tidningen Dagnys expedition.

Hushållerska.

En anspråkslös, barnlös, fullt pålitlig hushållerska erhåller plats genast eller 1 maj hos ensam landtman vid mindre landtegendom. Svar jämte ålder, bestämda lönevillkor samt rekommendationer insändas genast till »Landtman», p. r. Krylbo.

Kvinnliga

arbetsområden.

Utbildningskurser m. m. Muntliga och skriftliga upplysningar genom

Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå,
54 Drottninggatan.

Billigt! Billigt!

Filtdukar, Schaggdukar, Trädgärder. Boj billigt. Foderdomstik från 18 öre mtr. Rulltråd 95 öre puss. Gardinstuffar, Allmogedukar, Gardiner, Bordvaxduk, Filtar, Bolsterväf, Helylle cheviot god kval. 130 cm., 2:50 pr mtr. Bomullstygger m. m. Allt säljes mycket billigt.

Slumpägret.
MÄSTERSAMUELSGATAN 51, II. Stockholm.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition & Sparkassa

4¹ | 0
2 | 0

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Parfymner.

Stort och rikhaltigt lager af de utsökt finaste parfymner från de förnämsta utländska firmor, finare och enklare tvålar, kammar, borstar samt finare toalettariklar. Order till landsorten mot efterkraf.

A. V. Nording,
11 Biblioteksgatan 11
63 Drottninggatan 63

Kvinnliga Juridiska Byrån, Wallingatan 12.
Kontorstid kl. 1/2 10—4. Utför alla slags juridiska uppdrag. A. T. 18336.

Fem praktiska äfventyrsböcker för barn och ungdom.

Tsarens kurir. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 352 sidor med 47 illustrationer af Karl Aspelin. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Parzival. En riddarsaga från medeltiden. Bearbetning af Hugo Gyllander. 259 sidor. Med 45 illustrationer af Ingeborg Uddén. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Sagogrottan i Sagoskogen. En samling sagor af Harald Östenson. 303 sid., 50 illustrationer. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Den hemlighetsfulla ön. Berättelse för barn och ungdom. Fritt efter Jules Verne af Alfred Smedberg. 312 sidor, 44 illustrationer af Brita Ellström. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Hjälten bland hjältar skildrade för barn och ungdom af Marie Louise Charles G. Gordons lif och stordåd, ise Gagner, 304 sidor, 33 illustrationer af Edv. Berggren. Kartonnerad. Pris 75 öre.

Erhåles i hvarje bokhandel eller direkt från

Folkskolans Barntidnings Förlag, Stockholm. (Stina Quint.)

DALA-NATIONAL-MAGASINET

25 BIRJER-JARLSGATAN 25

INGÅNG FRÅN BRUNNSGATAN. Innehafvare: Fru Anna Lönnberg från Rättvik. Alla slags Nationaldräkter och Konstväfnader, passande till väggbonader m. m. Konstsmiden, Smycken, Trä- och Näfverarbeten, allt fullkomligt äkta. Leksandlufvor, vacker, praktisk hufvudbonad för damer.
Prisbelönt på Norrköpings utställning. — Kappor och Promenaddräkter förfärdigas efter beställning, väljordt arbete, billiga priser.
ALLM. TEL. 168 30. GÖR ETT BESÖK!

Lektioner i Linnésömnad

(äfvén blusar, barnkläder m. m.)
Praktisk metod, utan träckling. Hvarje elev disponerar en symaskin.

KARIN EGNÉR,

Sibylleg, 36. Hörnet af Karlavägen.
R. T. 35 30. A. T. 210 04.

Största fabrik i Skandinavien för

Damhårarbeten.

Färdiga arbeten i tusental, prima svenska hår i äkta naturfärger.

Herr o. Fru E. Malmberg.
58 Klarabergsgatan 58.

Begär priskurant

innan snörlif köpes, från Franska Snörlifssömmeriet, Norrmalmstorg 1, 1 tr.

STOCKHOLM.

ROSABRIN

är ett absolut säkert medel mot röd näsa. Bruksanvisning medf. Endast hos fru HOLMIN. Lästmakaregatan 8, i p. STOCKHOLM.

FRU E. HOLMIN, Lästmakaregatan 8, n. b.

Hygienisk ansiktsbehandling, Vibrationsmassage & Elektricitet, Manicure. Fotbehandling, Handbad för kylda händer.

Tel. Brunk 31 99.

Kurs i Klädsömnad

och Linnésömnad. Lotten Dahlström, Artillerig. 24. Medlem af Fredr. Bremerförbundet. Prospekt på begäran.

7 meter mörkblå Damcheviot tjock stark vintervara 70 cm bred finnes äfvén i svart, grå, brun eller röd färg till 4,20. Blustyg 2,8 met. prima velourflanell, 70 cm. bred i 100-tals vackra mönster, som vanligen kostar 75 öre m. erhålles till 1 kr., 10 bitar 9,80. Tillskrif Otto Oskarson, Gamla Kungsholmsbrogatan 23 A., Stockholm.

Gynna
Dagnys annonsörer!

TILL SVERIGES KVINNOR.

DRICKER NI KAFFE?

En onödig fråga menar Ni. Då en annan fråga. Dricker Ni Karlbergs Specialblandning å 1,60 pr kg? I annat fall bör Ni från i dag börja med detta kaffe, ty på samma gång det är billigt är det af synnerligen god kvalitet. Gör ett försök. Ni blir nöjd.

Kaffet sändes till landsorten mot efterkraf eller postförskott.

K. W. Karlberg, Kontors- och Postadress Idungatan 5.
Butiker: Mästersamuelsg. 11, Döbelnsg. 44, Norrtullsg. 24,
STOCKHOLM.

KLIPP ANNONSEN!

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Stockholms andra kvinnliga stadsfullmäktige.

Kvinnlig yrkesskola i Stockholm.

Kvinnorna och förledet års stortingsval i Norge. Af Dagny Bang.

Sverige och den internationella rösträttsrörelsen apropå världsfredskongressen i Stockholm 1911.

Anna Lessel. Af Frigga Carlberg.

Heliga Birgitta för nutida läsare. Af Lydia Wahlström.

Insänd litteratur.

Bidrag till den svenska kvinnans historia. Af J. V.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Sprid Dagny!

Gratis och franko

erhålles

Vängåfvans Tidning

om namn och adress insändes till

Vängåfvan

Vasagatan 15—17 . . . Stockholm.

Äberopa denna tidning!

Edvin Bergs Förgylleriäffär

— Etablerad 1891 —

rekommenderas värdsamt.

OBS! Gamla möbler renoveras och förgyllas.

45 Nybrogatan 45.

Tandläkare Judit Tillman

Drottningg. 58. Allm. Tel. 44 92. (44 31).

Hvard.: 1/2 12—2 och 1/2 6—1, 7 e. m.

Andra tider enl. öfverenskommelse.

Tandläkare

GERDA ISBERG

Götgatan 3. A. T. 306 11 (304 40).

Mottag. 10—3. Andra tider efter öfverenskommelse.

Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.